

SŁOWO

WILNO Czwartek 26 września 1929 r.

Redakcja i Administracja, Wilno Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 4. Telefony: Redakcji 17-82, administracji 228 drukarni 262.

PRENUMERATA miesięczna z odniesieniem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł., zagranicę 7 zł. Konto czekowe P.K.O. Nr. 80259. W sprzedaży detali, cena pojedynczego numeru 20 gr.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Redakcja rękopisów nie zamówionych nie zwraca. Administracja nie uwzględnia zastrzeżeń co do rozmieszczenia ogłoszeń.

BARANOWICZE — ul. Szeptycyńskiego — A Laszuk.
BIENIAKONIE — Buñet kolejowy.
ERASŁAW — Księgarnia T-wa „Lot”.
DĄBROWICA (Polesie) — Księgarnia K. Malinowskiego.
DUKSZTY — Buñet kolejowy.
GĘBOKIE — ul. Zamkowa, W. Włodzimierow.
GRODNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.
HRODZIEJ — Dworzec kolejowy — K. Smarzyński.
IWIEŃC — Sklep tytoniowy S. Zwierzyński.
KLECK — Sklep „Jedność”.
LIDA — ul. Suwalska 13, S. Matecki.
MOŁODECZNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.

NIEŚWIEZ — ul. Ratuszowa, Księgarnia Jazwińskiego.
NOWOGRODEK — kiosk St. Michalskiego.
N. ŚWIECIANY — Księgarnia T-wa „Ruch”.
OSZMIANA — Księgarnia spółdz. Naucz.
PIŃSK — Księgarnia Polska — St. Bednarski.
POSTAWY — Księgarnia Pol. Macierzy Szkolnej.
STOLPCE — Księgarnia T-wa „Ruch”.
ST. ŚWIECIANY — ul. Rynek 9, N. Tarasiejski.
WILEJKĄ POWIATOWĄ — ul. Mickiewicza 24 F. Juczewską.
WARSZAWA — T-wo Księg. Kol. „Ruch”.
WOLKOWYSK — Księgarnia T-wa „Ruch”.

CENY OGŁOSZENI: wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na stronie 2-jej i 3-jej 40 gr. Za tekstem 15 groszy. Komunikaty oraz nadesłane milimetr 50 gr. Kronika reklamowa milimetr 60 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagraniczne 50 proc. drożej. Ogłoszenie cyfrowe i tabelaryczne o 50 proc. drożej. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń co do miejsca. Terminy druku mogą być przez Administrację zmieniane dowolnie. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 groszy.

Endecy ECHA STOLICY Z ZA KORDONÓW

Po artykule Marszałka i odpowiedzi polemicznej marsz. Daszyńskiego prasa endecka wykonała manewr, który podziwiać należy za jego sprężystość, energię i tupet. Złą stroną tego manewru będzie jego całkowita antyetyczność, amoralność. Używam tych słów wcale nie dlatego, aby ujaskrawić ten artykuł. Używam tych słów, gdyż w swoim sumieniu nie znajduję innych obiektywniejszych określeń na to, co zrobiła prasa endecka. A artykuł Marszałka był zdruzgotaniem, rozbitciem wszelkiego cienia możliwości porozumienia B. B. z lewicą. Prasa endecka nie tylko nie uznała tego oczywistego faktu, lecz zrobiła taki nastrój, jakby to porozumienie właśnie aktualnie groziło. Co obrzydliwsza, zrobiła to cała komenda, stołeczna i prowincjonalna. Jedno więc z dwóch. Albo działała prasa w zaleźności od jakiejś tajemnej sprężyny, albo ze skłonności, mianowicie do mówienia nieprawdy, tak cechującą społeczeństwo endeckie, że aż działają one automatycznie.

Artykuł Marszałka — postawmy kropki nad i — był jednym wielkim usprawiedliwieniem polityki konserwatystów, tej, która zaczęła się w Nieświeżu i w 1926 r. Artykuł ten nie tylko podkreślał bowiem najwyraźniej, jak centrum rządzące uniezależniło się od jakichkolwiek wpływów i kontaktów z partiami lewicowymi, lecz i pałł mosty na przyszłość jakiegokolwiek porozumienia z lewicą.

Taka jest prawda. A na to przychodzi manewr prasy endeckiej. Pojawia się zwycięstwo prawicy rządowej jest największym niepowodzeniem dla prawicy antyrządowej — więc przestraszeni, że się ludzom otworzą nareczenie oczy, endecy synęli furami piasku w te oczy. Wtedy, kiedy istotnie można obchodzić tryumf konserwatystów, endecy zawołali, że to jest klęską konserwatystów. Wtedy, kiedy mosty możliwości porozumienia B. B. z lewicą zostały spalone, endecy zawołali, że grozi sojusz B. B. z lewicą.

To, że marsz. Daszyński „przez osobę trzecią” prosił Marszałka o audiencję, to, że na tej audiencji prosił o sojusz z lewicą, to, że usłyszał żartobliwe wyrazy zamiast odpowiedzi (jak sam w swej odpowiedzi każe się domyślać), to że w kilka miesięcy po tej rozmowie Marszałek wskazywał, że wszelka poważniejsza praca z obozem lewicy jest niemożliwa, a rewelując rozmowę z marsz. Daszyńskim położył tego marsz. Daszyńskiego, czyli głównego inicjatora porozumienia lewicy z rz. dem., — na obie łopatki w opinii tejże lewicy — to wszystko w prasie endeckiej nazywa się porażką konserwatystów!

Są ludzie, którzy widać dlatego wołają „Bóg i Ojczyzna”, że naprawdę oni o Boga ani o Ojczyznę poważnie myśleć nie potrafili. Twierdzą, że lewica jest niebezpieczna dla państwa. Tak, — czy nie — panowie endecy? Twierdzą, że trzeba ją zwalczać? Czy jesteście tego zdania — panowie endecy, czy nie? — Słyszę głos ze strony endeckiej: „jesteśmy”. Otóż znowu nieprawda, — nie tylko tej lewicy nie zwalczacie, lecz ją raz po raz popieracie, sprzymierzacie się z nią, a raczej ofiarujecie ciągle jej swoją pomoc, choć ona was kopie, maszerujecie za nią, tam gdzie ta lewica idzie.

Ktoś, kto poważnie traktuje hasło Bóg i Ojczyzna, nie powinien tak kłamać, bo to już na górze Sinai było zabronione. Kto mówi o Ojczyźnie ten powinien, na miłość Boską, nosić w sercu jakiś atom odpowiedzialności za losy tej Ojczyzny. Tego endecy nie mają. Pytałem się ich natarczywie, czy mogą chociażby napisać, że jeśli rządy wypadną z rąk obecnemu systemowi, to oni, endecy, je podejmą, a nie podejmie ich lewica. Oczywiście nie dostałem na to odpowiedzi. Tylko

Pracowity dzień Marszałka Piłsudskiego

WARSZAWA, 25-9. PAT. Pan Marszałek Piłsudski nie opuszcza od kilku dni pokoju z powodu lekkiego przeziębienia. Pomimo niedyspozycji Pan Marszałek przyjął w dniu 24 b. m. o godz. 6 wieczorem p. ministra Zaleskiego, a w dniu 25 b. m. p. gen. Bares'a, szefa francuskiego lotnictwa wojskowego, który odbył w ostatnich czasach podróż po głównych ośrodkach lotniczych Polski, oraz brał udział w nocnych manewrach lotniczych. Panu gen. Bares'owi towarzyszył gen Demain, szef francuskiej misji wojskowej w Polsce. Pan Marszałek odbył znowu z generałami francuskimi oraz ppłk. Beckiem dłuższą konferencję.

Rokowania w Ministerstwie Sprawiedliwości w sprawie umowy ze Szwecją.

WARSZAWA, 24 9. Pat. W Ministerstwie Sprawiedliwości od tygodnia toczyły się rokowania w sprawie zawarcia umowy ze Szwecją o wzajemnym wydawaniu przestępców i o pomocy prawnej w sprawach karnych. Rokowania prowadzi z ramienia Ministerstwa Sprawiedliwości dr. Juliusz Rentzi, radca prawny w tem Ministerstwie delegatem zaś rządu szwedzkiego był p. Malmar, szef sekcji szwedzkiego ministerstwa spraw zagranicznych. Dnia 25 bm. uzgodniony tekst umowy został parafowany w obecności p. wiceministra sprawiedliwości Siczekowskiego. Aktu parafowania dokonali: w imieniu rządu polskiego p. Włodzimierz Jabłoński, naczelnik wydziału prawa międzynarodowego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz prof. Leon Babński, radca prawny w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, a w imieniu rządu szwedzkiego p. Malmar.

Minister Składkowski u premiera Świątalskiego

Minister spraw wewnętrznych p. Składkowski, był wczoraj przyjęty przez premiera dr. Świątalskiego. Omawiano bieżące sprawy z resortu M. S. Wewn.

Posel Patek w Belwederze

A. W. donosi: Marszałek Piłsudski przyjął na dłuższej konferencji bawiącego w Warszawie posła R. P. w Moskwie p. Stanisława Patka. Konferencja dotyczyła spraw związanych z działalnością placówki moskiewskiej.

Opóźnienie przyjazdu posła Cretzeanu

W związku z wiadomością o przyjeździe do Warszawy nowego posła rumuńskiego, p. Cretzeanu, dowiadujemy się, iż przyjazd został opóźniony i nastąpi dn. 28 b. m.

Ruch służbowy w M. S. Z.

Stanowisko kierownika referatu anglo-amerykańskiego w centrali M. S. Z. obejmuje z dniem 1 października b. sekretarz poselstwa polskiego w Londynie dr. Biega, na miejsce p. Józefa Potockiego, który został radcą poselstwa w Londynie.

Holendrzy w Gdyni

WARSZAWA, 25.9. Pat. Po dwudniowym pobycie w dniu dzisiejszym opuściła Warszawę, udając się do Gdyni, wycieczka przemysłowców i finansistów holenderskich. W dłuższej rozmowie, jaką miał dr. Westerman, wybitny finansista holenderski z przedstawicielem Polskiej Agencji Telegraficznej, wyraził on podziw i uznanie dla Polski, która mimo iż była terenem wojny o trzy lata dłużej, niż inne państwa, pomimo długotrwałego kryzysu gospodarczego oraz finansowego, dokonała właściwie dopiero w przeciągu ostatnich trzech lat tak ogromnego dzieła odbudowy gospodarczej, którego wyrazem jest Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu. Dr. Westerman wyraził przekonanie, iż gdyby zachód Europy bardziej zainteresował się bezpośrednim poznaniem Polski, bezsprzecznie szereg najjaśniejszych poglądów o Polsce doznałoby gruntownej przemiany. Zachód Europy winien przede wszystkim zdać sobie jak najdokładniej sprawę z roli znaczenia Polski w życiu międzynarodowym, które jest czynnikiem najważniejszym spokoju politycznego i ładu społecznego.

Kto wygrał 75.000?

WARSZAWA, 25 9. Pat. Dziś, w 16-tym dniu ciągnięcia w klasy 19-iej Polskiej Państwowej Loterii Klasowej, najwęższa wygrana 75 tys. zł. padła na Nr. 147836.

Pierwszy wywiad z nowym premierem litewskim

Nowy premier litewski S. Tubialis przyjął specjalnego korespondenta „Słowa” i w długiej rozmowie oświetlił szereg aktualnych kwestii politycznych.

— Co oznacza reforma gabinetu? — Ustąpienie prof. Voldemarasa ze stanowiska premiera — odpowiedział J. Tubialis — ma związek z pewnymi różnicami zdań, jakie wynikły między prezydentem republiki i członkami gabinetu z jednej strony a b. prezesem gabinetu ministrów z drugiej. Chodziło o kompetencje poszczególnych urzędów. Prezydenta państwa zawsze cechowała i cechuje niezłomna tendencja ścisłego przestrzegania prawa w rządzeniu krajem.

Wobec tego ministerowie, chcąc dać prezydentowi szerokie możliwości w realizacji gabinetu, podali się do dymisji. Pan widzi, że nowy gabinet składa się prawie wyłącznie ze starych ministrów, to też i program gabinetu zostanie bez zmian. W gabinecie nie ma prof. Voldemarasa, któremu zaproponowano stanowisko ministra spraw zagranicznych. Byłby on na tem „na stanowisku” pożądanym, oświadczył jednak, że nie weźmie udziału w pracy państwowej, jeżeli nie będzie stał na czele rządu.

Czasowo ja sam pełnię obowiązki ministra spraw zagranicznych. Później zobaczymy. Centralną kwestją naszej polityki zewnętrznej pozostaje nadal kwestia stosunków z Polską. Nie zajdzie tu żadnych zmian. Rokowania w sprawach prywatnych, już uplanowane, będą prowadzone jak dawniej. Niestety, stosunki z Polską komplikuje pomoc, jakiej udziela ona aktywnej emigracji litewskiej.

Na pytanie o ustosunkowaniu się do państw bałtyckich p. Tubialis oświadczył, że Litwa dąży do przyznanych sąsiedzkich stosunków ze swymi sąsiadami i chciałaby, ażeby żadne momenty uboczne, związane z interesami stron trzecich nie psuły możliwości tego przyjaznego, sąsiedzkiego współżycia.

Następnie zaszła mowa o układzie handlowym litewsko-litewskim. Nowy premier powiedział, że kwestia ta znajduje się jeszcze na martwym punkcie, być może ponieważ wskutek nadmiernego obciążenia pracą b. premiera i ministra spraw zagranicznych. W każdym razie kwestja jest opracowana i można przystąpić do jej konkretyzacji.

Przechodząc do kwestji polityki wewnętrznej, premier potwierdził, że na kolei są wybory do miejscowych samorządów, co będzie pierwszym krokiem w drodze do wewnętrznej reorganizacji i konsolidacji. Natomiast wybory do sejmiku wymagają wielkich przygotowań.

Na zapytanie o ustosunkowaniu się do nowego rządu do grup opozycyjnych p. Tubialis odpowiedział, że partie te mogą pracować w zakresie legalnej opozycji. Co się tyczy socjal-demokracji, to przesładuje się ją za stosunki z emigracją litewską.

Co do ustosunkowania się do duchowieństwa, to należy tu mieć na wzęledzie, że duchowieństwo do swej działalności religijnej wnosi ton polityczny, a z drugiej strony stawia rządowi zbyt wielkie wymagania.

O prasie premier powiedział, że sprawa ta zostanie uregulowana, nie może jednak być w tej sprawie gwałtownego przejścia do nowych form położenia sprawy.

Na zakończenie minister podkreślił, że nowy rząd zamierza zwrócić wielką uwagę na polepszenie położenia rolnictwa, rozwinięcie dróg komunikacyjnych i naogół podniesienie poziomu życia gospodarczego Litwy.

„Lit. Aidas” o nowym gabinecie

KOWNO, 24 9. PAT. Wczorajszy artykuł wstępny „Lietuvos Aidas” poświęcony jest nowemu gabinetowi litewskiemu. „Rząd utworzony przez przewrót grudniowy nie może ograniczyć się tylko do zmiany konstytucji. Jest to jedynie fundament, który opierać się będzie na kolumnach a najważniejszą kolumną jest ustawa o samorządach. Jak wiadomo, ustawa ta jest już częściowo opracowana i zamierzone są wkrótce wybory do gminnych i powiatowych organów a następnie w miastach i w szczególności w Kownie. Dopiero potem nastąpi czas dla wypracowania ustawy o wyborach do Sejmu i wyborach prezydenta. Następnym etapem pracy wewnętrznej będzie intensywna rozbudowa w dziedzinie gospodarki narodowej. Dotychczasowemu rządowi zabierała dużo czasu polityka zagraniczna, a specjalnie zatarg z Polską. Aczkolwiek zatarg ten dotychczas jeszcze nie został zakończony, jednak znacznie zmniejszyło się niebezpieczeństwo zbrojnego spotkania, a zagadnienie wileńskie dało się wynieść na arenę międzynarodową. W polityce wewnętrznej, pisze dalej gazeta, rząd uczynił wiele i „by za. kończyć te prace, niezbędnym jest by u steru rządu znajdowali się ludzie tychże zasad jak do czasu obecnego.”

Jest zrozumiałe, że najlepszym byłoby, ażeby rząd szedł dawną drogą. Jeżeli jednak los postawi p. Tubalisa na miejsce Voldemarasa, to będzie to zmiana tylko personalna, a nie zasadnicza. Ważnym jest, że najwyższy sternik pozostaje na swem stanowisku.

Manewry strzelców litewskich w okolicy Kłajpedy

KOWNO, 25.9. Pat. W tych dniach w okolicach Kłajpedy, w rejonie stacji Poteczny, mają się odbyć wielkie manewry strzelców litewskich. W manewrach weźmą udział strzelcy z okręgu Kłajpedy i z powiatu taurogńskiego.

Modlitwa wileńska do użytku szkół

Z Kowna donoszą: Związek odzyskania Wilna zamierza wkrótce wydać krótką modlitwę wileńską, którą rozesła do wszystkich szkół, prosząc, aby wprowadzono zwyczaj odmawiania jej w szkołach.

Wilno witało wczoraj Prezydenta

Wilno witało wczoraj Majestat Najjaśniejszej Rzeczypospolitej okazało i z godnością starej stolicy.

Od wczesnych godzin rannych w mieście niezwykłe ożywienie i ruch. Z bram i okien domów zwisają chorągwy narodowe, tu i owdzie wieńce i girlandy zielone stanowią ramy portretów Prezydenta i emblematów Państwa.

Oficjalne powitanie wyznaczono na godzinę 19-tą przed Ostrą Bramą.

Na parę godzin przedtem ulice miasta, któremi miał przejeżdżać Pan Prezydent zaroily się wielotysięcznymi tłumami. Zaciągnięte zostały szpalery przez wojsko, organizacje przysposobienia wojskowego, Z. O. W., zrzeszenia i szkoły wszystkich narodowości.

Z chwilą zmroku rozżarzyły się w szpalerach światła pochodni, przez ślicznie uzupełniając i tak już rześką iluminację.

Na placu historycznych wjazdów przed Ostrą Bramą, dokąd wstęp poprzez kordon policyjny mieli tylko reprezentanci władz, miasta, „wyznani religijnych, wojskowości, delegacje i poczty sztabowe organizacji — oczekuje ponadto w sprężystej postawie kompania honorowa i p. p. leg., której czujność i sprawność reguluje od czasu do czasu gromka komenda oficera.

Delegacje rozprowadza i ustawia osobiście starosta grodzki. Wśród zebranych reprezentantów władz — odbija się grupa posłów i senatorów B. B. z marszałkiem senatu prof. Szymańskim, prezesem grupy regionalnej posłem J. Piłsudskim i wiceprezesem B. B. posłem Kościakowskiem na czele. Tamże stoją delegaci na zjazd przyrodników i lekarzy gen. St. Roupert z ramienia Ministerstwa Spraw Wojskowych i dyr. dr. Piestrzyński z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, senat uniwersytecki z J. M. ks. rektorem Falkowskim na czele, b. min. sprawiedliwości Meysztowicz, grupa członków Syndykatu dziennikarzy i związku literatów i inn.

Ze względu na masowe manifestacje powitania Głowy Państwa przez ludność, wzdłuż drogi od granic Województwa wileńskiego — powitanie w Wilnie opóźnia się o całą godzinę.

O godz. 20-jej na szlaku Belny migocą światła „korowodu aut. Z szpalerów działwy szkolnej rozlegają się pierwsze gromkie okrzyki „Niech żyje”.

Z czołowego auta wysiada P. Prezydent i Wojewoda. Kompanja honorowa prezentuje broń, orkiestra gra hymn narodowy.

P. Prezydent w asyście Wojewody Raczkiewicza i Ministra Staniewicza przeszedłszy przed frontem kompanji zbliża się do grupy reprezentacyjnej władz i miasta.

Następuje krótkie powitalne przemówienie rezydenta m. Wilna Folejskiego. P. Prezydent przechodzi z kolei do Ostrzej Bramy na krótką modlitwę, poczem oprowadzony przez Wojewodę wita się z duchowieństwem i delegacjami.

Przejazd przez wyznaczoną trasę od Ostrzej Bramy do Pałacu Reprezentacyjnego Rzeczypospolitej t. j. ulicami Wielką, Zamkową, Pl. Katedralnym i Biskupią otwiera szwadron honorowy 4 p. ułanów. Wilnem wstrząsają okrzyki na cześć Dostojnego Gościa.

O godzinie 22,30 — wśród samorutnych szpalerów manifestującej publiczności P. Prezydent przyjechał do Domu Oficera, gdzie uczestniczył w zebraniu towarzyskim, zwołanemu do Wilna pod Jego Protektorem Ogólnopolskiego Zjazdu Przyrodników i Lekarzy.

Przed Pałacem Reprezentacyjnym, gdzie na czas pobytu zamieszkał P. Prezydent czuwa honorowa warta. (w)

Zamknięcie X Zgromadzenia Ligi Narodów

Ostatnie posiedzenie plenarne

GENEWA, 25.9. Pat. W śróde przed poł odbyło się ostatnie posiedzenie obecnego Zgromadzenia Ligi Narodów. Przedewszystkiem omawiana była sprawa powołania komisji złożonej z 13 osób, której zadaniem byłoby uregulowanie spraw personalnych sekretarja u Ligi. Następnie w imieniu drugiej komisji przemawiał delegat Szwajcarii Motta, dając przebieg obrad komisji nad wycofanym później wnioskiem Polski, Norwegii i Danji w sprawie Banku Reparatyjnego. W dalszym ciągu Zgromadzenie wystuchoło sprawozdania przedstawiciela Norwegji Raesteda.

Sprawa międzynarodowego banku i budżetu Ligi na 1930 rok

GENEWA, 25. IX. PAT. Zgromadzenie Ligi Narodów na dzisiejszem posiedzeniu załatwiło w sensie negatywnym kwestję zawiazania banku międzynarodowego z Ligą Narodów.

Przyjęto budżet na rok 1930, wynoszący 28.210.248 fr. szwajcarskich. Przystąpiono do rozpatrywania wysuniętej przez delegację chińską sprawy ewentualnej zmiany traktatów, które stały się niewykonalne.

POŻEGNALNE PRZEMÓWIENIE PRZEWODNICZ. ZGROMADZENIA.

GENEWA, 25-9. PAT. Zamykając Zgromadzenie Ligi Narodów, Guerrero, czyniąc aluzję do projektu Brianda utworzenia Stanów Zjednoczonych Europy, zaznaczył, że w ciągu sesji wrześniowej, mechanizm porozumienia międzynarodowego i współpracy narodów w znacznym stopniu się udoskonalił. Mówca oświadczył, że Liga Narodów jest znakomicie przystosowana do celów współpracy ludzkości i że wszystkie rządy uważają Ligę za niezbędny czynnik pokoju. W zakończeniu Guerrero mówił o idei zbliżenia pomiędzy państwami europejskimi, którą delegaci wszystkich państw powitali z wielkim uznaniem.

Dymisja gabinetu Stroeruwitza

WIENIEŃ, 25 9. Pat. Gabinet Stroeruwitza pada się do dymisji.

Jaki będzie skład przyszłego rządu — dotychczas nie wiadomo.

Wielka demonstracja w Berlinie przeciwko planowi Younga

BERLIN, 25 9. PAT. W wielkiej hali pałacu sportowego odbyło się wczoraj, staraniem komitetu plebiscytowego, pierwsze demonstracyjne zgromadzenie przeciwko planowi Younga. Dzięki gwałtownej propagandzie, rozwijanej przez stronnictwo niemiecko-narodowe i Stahlhelm, w zgromadzeniu udział wzięło przeszło 12 tysięcy osób, które szczerze wypowiadały olbrzymią halę i plac przed pałacem. Po przemówieniu jednego z przywódców Stahlhelmu Seldtego i prezesa stronnictwa niemiecko-narodowego Hugenberg'a odbył się pochód manifestacyjny, przyczem na jednej z ulic doszło do starcia z komunistami.

p. Rybarski moje pytanie: „co dalej” skierował do rządu. Nie jesteście państwem Mussoliniego, gdzie wszelka krytyka jest zabroniona, gdzie człowiek, który nie należy do partji rządowej nie tylko jest wypędzany z każdej posady rządowej, lecz nie może nawet zostać stróżem w kamienicy prywatnej. Nikt nie odmawia prawa do krytyki rzeczowej. Lecz czy ta krytyka rzeczowa na łamach endeckich jest uprawiana? W gazetach endeckich nie było tak bezwzględnie ostrego ujęcia naszego położenia międzynarodowego, jak w naszym „Słowie”. W gazetach endeckich nie było takiej krytyki administracji kresowej jak w „Słowie”. Ale co jest w gazetach endeckich? Proszę czytać nagłówki: „Rząd dąży do zniszczenia szkoły katolickiej”, „Szosa imienia marszałka Piłsudskiego oblała się krwią”. Że ś. p. hr. Zabelleń zabił się na szosie, to, zdaniem prasy endeckiej, wina Marsz. Piłsudskiego! Takie są te steki idiotyzmów, rzucane przez prasę endecką w masę. Endecy wiedzą, że mają do krynienia ze społeczeństwem wychowanem w niewoli, społeczeństwem przedwczesnie obdarowanym prawem głosowania powszechnem, społeczeństwem podejrzliwym, nieufnym, strachliwym i bezkrytycznym. Rzucanie więc głupstw, kłamstw i nonsensów wszelkiego rodzaju opłaca sowicie. Ale czy można to pogodzić z poczuciem odpowiedzialności za losy Ojczyzny? Jak można, wiedząc, że się samemu jest niezdolnym do objęcia władzy, wiedząc, że objęcie rządów przez lewicę doprowadzi nas do zguby, tak jaskrawie wybuchając swoją „schadenfreude” przy każdym niepowodzeniu obecnego systemu, to jest jedynej siły, która może sprawować władzę w państwie?

Gdyby endecja była stronnictwem naprawdę pravicowym, dawnoby rząd Marszałka Piłsudskiego poparła. Cat

Ustępstwo Angji na rzecz Sowietów

LONDYN, 25. 9. PAT. Krązą pogłoski, że gabinet angielski jakoby zdecydował się dziś ograniczyć swoje pretensje materialne wobec Sowietów wyłącznie do prywatnych pretensji obywateli brytyjskich, poszkodowanych przez rewolucję bolszewicką. Rząd brytyjski zdecydowany jest rzekomo zrezygnować z t. zw. długów wojennych cesarskich. Co do sprawy propagandy, to ze strony brytyjskiej nie przywiązują jakoby dziś jeszcze do tej kwestji wielkiej wagi.

O ile Dowgalewski zgodzi się na formułę, gwarantującą rzeczowe rozpatrzenie prywatnych pretensji obywateli brytyjskich i na jakakolwiek ogólną formułę w sprawie propagandy, rząd brytyjski zgodzi się na wznowienie stosunków dyplomatycznych. To stanowisko rządu brytyjskiego zostało podobno przez Hendersona zakomunikowane po południu Dowgalewskiemu, który zastąpił się ograniczeniami pełnomocnictwami i odpowiedział, że zwróci się o pełnomocnictwa do Moskwy. Następna rozmowa Hendersona z Dowgalewskim odbyła się wobec tego prawdopodobnie dopiero w piątek po otrzymaniu przez Dowgalewskiego instrukcji od Narkomindielu.

Stanisław Mackiewicz

DZIŚ I JUTRO

STUDJUM
NAD POLSKĄ POLITYKĄ
ZAGRANICZNĄ.

SKŁAD GŁÓWNY
Księgarnia Józefa Zawadzkiego
w Wilnie.

ZE ŚWIATA

ELEKTRYCZNY TOTALIZATOR.

Elektryczność wkracza we wszystkie dziedziny życia, nie więc dziwnego, że w krajach sportu, jak jest Anglia pomyślano o zastosowaniu elektryczności i na tym polu również. Jak wiadomo, w kraju tym produkującym w kulturze rasy końskiej, nie znano do niedawna gry w totalizator, z chwilą wszelako wprowadzenia niebezpiecznej zabawy, rujnującej kieszenie niepowolnych nadwysztyko, uczyniono to w sposób ultra-nowoczesny stosując i tutaj elektryfikację.

Praca rąk i głów ludzkich zastąpiona została przez prąd elektryczny, poruszający całą odpowiednią maszynę. Dźwięki wprawiają w ruch szereg mechanizmów, dzięki którym totalizator elektryczny ogłasza z niezawodną dokładnością, z błyskawiczną precyzją a nadwysztyko z błyskawiczną szybkością nazwę zwycięzkiego konia, wysokość stawek oraz przypadającą na każdą stawkę wysokość wygranej. Największą zaletą elektrycznego totalizatora jest absolutna niemożliwość oszustwa nie może się mylić, wszystkim więc, którzy obstawili poszczególne konie, pozostaje jedynie rzucić okiem na zawieszoną momentalnie po skończonym wyścigu wielką tablicę, aby poznać najściślej prawdziwy wynik każdego biegu i przypadającą wygraną.

Regulamin wyścigowy angielski ustala, że dla sprawdzenia wagi konia wygrywającego i jego jeźdźcy potrzeba conajmniej pięciu minut, dalsze trzy minuty do stwierdzenia, że wszystko odbyło się prawidłowo i wylosowania słynnego „All right”. Przy świeżo wprowadzonym totalizatorze elektrycznym noszącym nazwę „Totet”, wyniki biegu ogłaszane są w parę sekund po owym „All right” i to z precyzją matematyczną. Na 243 biegi, przy których aparat ten już funkcjonował, jedynie w dwóch wypadkach nastąpiło trzyminutowe opóźnienie ogłoszenia wysokości wyplat, spowodowane jakąś przeszkodą w prawidłowym funkcjonowaniu aparatu. Zazwyczaj publiczność, która przy innych urządzeniach tworzy długie ogony w oczekiwaniu wyplat przy okienkach totalizatora, zatłuwana jest w ciągu siedmiu minut, conajwyżej dzięki czemu głównie zdobył sobie totalizator elektryczny, ów popularny już w Anglii „Totet”, powszechną sympatię. Nie ustalono tylko, a przynajmniej gazety angielskie nie podają, czy „Totet”, jako totalizator państwowy, zdołał wypełnić skutecznie prywatne bookmacherstwo, czy też może ułatwia on tylko sprawniejsze i mniej oszukawcze jego funkcjonowanie. Anglijscy są wszak narodem, którego zmysł sportmenki ujawnia się nadwysztyko w umiłowaniu najprzeróżniejszych rodzajów z dów, a gdzie większa możliwość czynienia zadość temu umiłowaniu, jeżeli nie na wszelkich odmian wyścigach.

Na coś zawsze się to przyda!

W każdym razie zaoszczędzi Pani ładny grosz, biorąc Persilu stosowną ilość, rozpuszczając go w zimnej wodzie i gotując raz tylko, i to krótko. Na 2 1/2 do 3 wiader wody bierze się 1 paczkę Persilu! Persil to oszczędność!

Persil to Persil

To co ja lubię!

PUDER DJACHYLOWY „MOTOR”

Najnowsze kreacje futer!!!

NAJPRAKTYCZNIJSZE I NAJGUSTOWNIEJSZE JESIONKI! NAJMODNIEJSZE UBRANIA! otrzymać można tylko w największym i najelegantszym magazynie konfekcji męskiej i damskiej i składzie futer

P. LANCMAN, WILNO

ul. Wielka 56 (obok kościoła św. Kazimierza). Wielki wybór sukna najmodniejszych deseni i kolorów! SPECJALNA PRACOWNIA NA MIEJSCU wykonuje obstalunki p. t. Publiczności w ciągu 24 godz. n.

SŁOMĘ PRASOWANĄ

dobrą i zdrową, ostatnich żniw, poleca do natychmiastowej dostawy „EKSPORT SŁOMY” Sp. z ogr. odp. Poznań, ul. Zwierzyniecka 7. Adres telegraficzny „SŁOMSKO”.

Pierwsze źródło WĘGLA

SPRZEDAŻY GÓRNOŚLĄSKIEGO konc. S. A. GIESCHE w KATOWICACH. Kopalnie: Cleofas, Frankenberg, Wilhelm, Carmer i Richthofen. Jagiellońska 6, tel. 14-97. Dostawa od 1 tony w wozach plombowanych.

Podręczniki dla szkół powszechnych

w dowolnych ilościach dostarcza KSIĘGARNIA Wacława MIKULSKIEGO Wilno. Wileńska 25. Tel. 664. Warunki spłaty według umowy. Zamówienia z prowincji załatwia odwrotnie. Spisy podręczników — bezpłatnie.

Grand Hotel w Warszawie, Chmielna

5, przy N. Świecie. Tel. 7-96, 406-33 i 336-30. 75 pokoi z nowoczesnym komfortem urządzonych od zł. 5,50 na dobę wraz z pościelą, bielizną i oświetleniem.

Niebezpieczeństwo promieni X.

Nowe niebezpieczeństwo zagraża wszystkim, młodym i starym, biednym i bogatym, niebezpieczeństwo tem groźniejsze że niewidoczne i tajemnicze przed którym nie można się ustrzec.

Z prawdziwą przykrością poruszamy tą sprawę, gdyż niebezpieczeństwo o którym mowa wypływa z jednego z największych i najdonioślejszych wynalazków cywilizacji ostatniego piędziesięciolecia. Wynalazek ten, który leczy setki chorych i cierpiących, a równocześnie setkom innych przynosi chorobę a niekiedy i śmierć, przez zaniechanie środków zapobiegawczych i ochronnych.

Niebezpieczeństwem o którym mowa są promienie X.

Mniej więcej przed 34 laty świat cały obiegła sensacyjna wiadomość, że uczonemu fizykowi niemieckiemu Röntgenowi udało się odkryć promienie, które posiadały właściwość wywo-

ływania fluorescencji platynocjanu baru, robiąc równocześnie zdjęcia fotograficzne.

Zaraz od pierwszego eksperymentu udało się Röntgenowi odfotografować kościę swojej ręki.

Bardzo szybko, nowy wynalazek rozpowszechnił się w całym świecie wywołując powszechny entuzjazm. Rozmaici uczeni fizycy, lekarze i konstruktorzy prowadzili liczne doświadczenia z promieniami X starając się zbadać ich skład fizyczny i sposób zastosowania ich w biologii, anatomii i paleontologii.

Wynalazek Röntgena oddał nieoczekiwane usługi przy badaniu i leczeniu złamanych kości, przy odnalezieniu ciał obcych w organizmie, a wreszcie pozwolił lekarzom obserwować działalność serca i innych wewnętrznych organów. Zdało się że nastąpiło złote czasy w których fizycy, doktorzy i konstruktorzy zjednoczyli się we wspólnym wysiłku pracy dla dobra ludzkości.

W przedkim jednak czasie, coraz większa ilość pacjentów leczonych radiograficznie zaczęła się zgłaszać do lekarzy skarżąc się na oparzenia, które goiły się z wielką trudnością albo nawet cza-

sem nie chciały się wcale zasklepić.

Wreszcie i sami operatorzy zauważyli na swoich palcach i rękach pęcherze i rany paznokcie stały się familijne i ropiejące. Ten specjalny wygląd rąk oznaczono nazwą rąk Röntgena, gdyż zdołano zbadać, że te dziwne zachorzenia są spowodowane promieniami X.

Wtedy zaczęto myśleć o sposobie ochrony dla operatorów. Wynalezienie skutecznej ochrony, było rzeczą niemiernie trudną. Wreszcie udało się jednemu znakomitemu radiologowi p. Contremoulin, który kieruje od lat 30 laboratorium radiologicznym w szpitalu Necker w Paryżu, zabezpieczyć siebie i personel techniczny przeciwko szkodliwej działalności promieni X za pomocą obłownych ścian w laboratorium i innych środków ochronnych. System pana Contremoulin okazał się na tyle skutecznym, że odtąd nie zaszedł ani jeden wypadek choroby któregoś z pracowników zatrudnionych w laboratorium.

Niestety, pewnego dnia a było to przed 8 laty pan Contremoulin spostrzegł reakcję na płycie fotograficznej leżącej na stole w pokoju znajdującym

KINO TEATR

„HELIOS”

Dziewica Orleańska

Wielka epopeja filmowa. W roli JOANNY D'ARC natchniona SIMONNE GENEVOIS. Reżyser: Marco de Gastony. 50.000 statystów. Koszt—25 milionów franków. Arcydzieło to pod protektorem Rządu Francuskiego wyświetlane było w Wielkiej Operze Paryskiej. Dla młodzieży dozwolone. Każdy powinien zobaczyć. Początek seansów o godz. 4, 6, 8 i 10.15.

KINO-TEATR

„HOLLYWOOD”

D Z I Ś!

Mickiewicza 22.

„DJABLICA Z TRYPOLISU”

Wielki przebój filmowy w 10 akt. W rolach głównych znakomita LIANA HAJD, ALFRED FRYLAND i inni gwiazdy ekranu. Nad program: p. t. 2 lądy, 2 kraje, 1 serce, 1 dusza, jest to film nakręcony podczas pobytu wycieczki am. rykańskiej w Wilnie. Początek seansów o godz. 4, 6, 8, 10, 20.

WILEŃSKIE

Two Handlowo-Zastawowe Lombard zawiadamia, że w dn. 8 i 9 października 1929 roku o godzinie 5 po południu odbędzie się licytacja w lokalu Lombardu Plac Katedralny ul. Biskupia 12, zastawów we właściwym czasie nieprolongowanych od Nr 11221 do Nr 50374. —1

Poszukujemy mieszkania

parterowego, kilkupokojowego, na zakład przemysłowy w okolicy ul. Garbarskiej, Tatarskiej, Mostowej, Arsenalskiej Oferty do administracji „Słowa” pod S. S.

Oszczędność tworzy bogactwo

Żądajcie wszędzie gwarantowaną ogniotrwałą PAPIE DACHOWĄ firmy „BUCHTA” M. DAJONA Tanie, praktyczne i długotrwałe dachy Zamówienia przyjmuje się w biurze fabryki: Teatrna 4—1, tel. 10 40. Skład fabryczny: Zawalna Nr. 52.

ŻĄDAJCIE

we wszystkich aptekach i składach aptecznych znanego środka od cichków Prow. A. PAKA.

Zaoszczędźcie pieniądze

zakupując się wcześniej w węgiel opałowy i koks, ponieważ od 1-go października nastąpi podwyżka frachtu kolejowego. Najlepszy WEGIEL

górnosląski koncernu „Progress” oraz KOKS wagonowy i od jednej tonny w zapłombowanych wozach dostarcza Przedsiębiorstwo Handlowo-Przemysłowe M. DEULL egzystuje od roku 1890. Biuro: Wilno, Jagiellońska 3, tel. 811. Składy węglowe: Słowackiego 27, tel. 14-46 —0

Szkola tańców

P. BOROWSKIEGO ul. Trocka Nr 2. Dnia 8-go września r. b. o godz. 7-jej wiecz. otwarcie sezonu na rok 1929-30. UWAGA! Życzący tańczyć według najnowszej mody, powinni się uczyć tylko w Chrześcijańskiej szkole P. Borowskiego. Zapisy codziennie od g. 10 do 12 i od 4 do 6 w.

Poszukujemy spółnika

do przedsiębiorstwa Handlowo-Przemysłowego w Wilnie z kapitałem do 50.000 zł. Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Reklamy, ogłoszenia i prunumeraty do wszystkich pism miejscowych i zamiejscowych. Załatwia pod najniższych cenach. Biencja „POLKRES” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Poszukujemy dzierżawcy większego majątku ziemskiego Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Poszukujemy dzierżawcy większego majątku ziemskiego Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Poszukujemy dzierżawcy większego majątku ziemskiego Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Poszukujemy dzierżawcy większego majątku ziemskiego Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Poszukujemy dzierżawcy większego majątku ziemskiego Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Poszukujemy dzierżawcy większego majątku ziemskiego Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Poszukujemy dzierżawcy większego majątku ziemskiego Zgł. Agencja „Polkres” Wilno, ul. Królewska 3. Tel. 17-80. —0

Majątki ziemskie, ośrodki z zabudowaniami do sprzedania. Objazdowa 8, tel. 12-30. —2

K. Dąbrowska.

Wilno, ul. Niemiecka 3, m. 6. Wielki wybór najlepszych zagranicznych i krajowych instrumentów tylko gwarantowanej jakości SPRZEDAŻ I WYNAJĘCIE.

LEKARZE

AKUSZKI

Do wynajęcia

Pokój

Kosmetyka

POSADY

POTRZEBNA

Urode

Do wynajęcia

LOKALE

KOPNO I SPRZEDAŻ

Sery „Litewskie”

Fabryka mydła

Dom w śródmieściu

ZGUBY

SAMOCHÓD

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna

Widoki Wilna